

Stejné místo, různý plat. Každý druhý Čech se setkal s diskriminací žen

Markéta Šrajbrová
marketa.srajbrova@economia.cz

Scénografka Michaela Horáčková Hořejší měla před pár lety pro nejmenovanou televizi navrhnout interiér studia. Při podpisu smlouvy se ale zarazila. Honorář byl o 30 procent nižší než odměna jejího kolegy za naprosto srovnatelný projekt. „Jediný rozdíl logicky musel být v tom, že jsem žena,“ říká scénografka s tím, že to nechtěla nechat jen tak a nakonec dosáhla vyrovnání honoráře. „Ale je ostuda, že to vůbec někdo zkouší,“ dodává Horáčková.

Na postavení žen v české společnosti a jejich platových podmínkách se zaměřuje nový průzkum agentury Ipsos, který si nechala zpracovat Asociace společenské odpovědnosti. „Z výzkumu vyplývá, že přesně polovina české populace se v práci setkala s platovými rozdíly mezi muži a ženami, 42 procent také s diskriminací matek,“ uvádí ředitelka asociace Lucie Mádlová.

Speciálně na nerovné odměňování žen a mužů se v posledních dvou letech zaměřila inspekce práce. Loni inspektoři zkontrolovali celkem 82 firem, ale i škol, nemocnic či úřadů. Odhalili pět pochybení. „Zaměstnavatelé neposkytovali stejnou mzdu za práci na pozicích sládek/sládková či kuchař/kuchařka,“ uvedl mluvčí inspekce Richard Kolibač a dodal, že nesrovnalosti odhalili i v odměnách pro plavčičky či skladníky.

Česky často ani netuší, kolik peněz berou jejich kolegové na stejných pozicích. Bránit se je tak těžší. Na Islandu nově platí zákon, který firmám pod pohrůžkou pokut ukládá prokazovat, že oběma pohlavím platí za stejnou práci stejně.

„Mezi zásadní negativní důsledky platové nerovnosti patří v první řadě chudoba žen, zejména v přípa-

Přesně polovina české populace se v práci setkala s platovými rozdíly mezi muži a ženami, 42 procent také s diskriminací matek.

Lucie Mádlová

ředitelka
Asociace
společenské
odpovědnosti

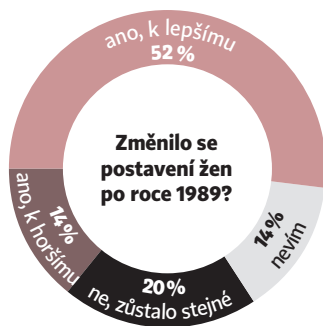
POSTAVENÍ ŽEN A MUŽŮ NA TRHU PRÁCE

(Výzkum z března 2018. Metodika výzkumu: on-line dotazování, reprezentativní vzorek internetové populace v Česku ve věku 18–65 let, počet dotazovaných: 1006.)

Podíl Čechů, kteří se setkali s platovými rozdíly mezi muži a ženami na stejných pracovních pozicích:

Podíl Čechů, kteří se setkali s diskriminací ženy v práci kvůli tomu, že byla matkou:

Zdroj: Výzkum Ipsos pro Asociaci společenské odpovědnosti

dě seniorek a matek samoživitelek, a s tím spojená chudoba dětí,“ upozorňuje Barbara Hanousek Eckhardová z tiskové oddělení ministerstva práce a sociálních věcí, které se s rozdíly snaží bojovat projektem 22 procent k rovnosti.

Rozdíl mezi výdělky Česek a Čechů je podle unijního statistického úřadu Eurostat druhý největší v EU, v roce 2016 šlo o 21,8 procenta. Mezeru mezi odměnami ale netvoří pouze případy, kdy ženy za stejnou práci dostávají méně než jejich mužští kolegové. Důvodem je i to, že ženy častěji pracují v hůře placených oborech či setrvávají na nižších pozicích. Ekonomka Klára Kalíšková z institutu CERGE-EI upozorňuje na to, že být ve výběr profesí či neochota šplhat na vyšší pozice

ve režii samotných žen, je třeba přihlídnout k tomu, co Češky k takovým rozhodnutím motivuje. „Proč si ženy vybírají pozice, které jsou hůře placené, ale flexibilnější? Protože mají na starosti péči o děti,“ zmiňuje jeden z příkladů Kalíšková.

Česká rodičovská dovolená může trvat tři i čtyři roky. „Bohužel statistiky ukazují, že doba rodičovské dovolené negativně dopadá na příjmy žen,“ upozorňuje Romana Marková Volejníčková ze Sociologického ústavu Akademie věd ČR. Nejde přitom pouze o aktuální příjmy. Výpadek z období rodičovské dovolené ženy často nezvládnou vykompenzovat ani do důchodu.

Podle průzkumu agentury Ipsos si téměř polovina Čechů myslí, že ve vedení firem není dost žen.

„Na druhou stranu si pouze 24 procent Čechů myslí, že by tento problém vyřešily kvóty,“ podotýká ředitel výzkumu a komunikace agentury Ipsos Tomáš Macků.

Ani podle Kalíškové nejsou kvóty samospásné. Aby mohly fungovat, je podle ní potřeba ženy podpořit i v ostatních oblastech. A platí to i pro politiku, jak Kalíšková připomíná na příkladu místopředsedkyně TOP 09 Markéty Pekarové Adamové. Propagátorka sladování osobního života a kariéry odmítla nominaci na šéfkou strany, protože plánuje založit rodinu. „To je přesně ta realita. I kdyby tu byly kvóty, tak nemůžete ženy donutit. Potřebují mít pocit, že nemusí kariéře podřídit svůj osobní život,“ podotýká Kalíšková.

